

БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті проаналізовано сутність та особливості бізнес-адміністрування. Розглянуто принципи побудови ефективної системи бізнес-адміністрування на підприємстві. Досліджено основні функції сучасного бізнес-адміністрування.

Ключові слова: бізнес, бізнес-адміністрування, адміністративний менеджмент, система управління підприємством, система адміністративного управління.

Abstract

The article analyzes the essence and features of business administration. The principles of building an effective business administration system at the enterprise are considered. The main functions of modern business administration are explored.

Key words: business, business administration, administrative management, enterprise management system, administrative management system.

Вступ

Сучасні ринкові перетворення в економіці України відбуваються за складних соціально-економічних і політичних умов. Це, насамперед, недосконалість законодавчої бази та політична нестабільність в країні, недостатність обігових коштів у вітчизняних товаровиробників і жорстка конкурентна боротьба на національному та іноземному ринках. Ефективне управління підприємством за таких умов значно ускладнюється.

Подолання негативних тенденцій в економіці України залежить від ступеня ефективності використання економічних важелів управління підприємствами як основної ланки економічної системи. Відповідно перед керівниками різних рівнів постала необхідність отримання теоретичних і практичних знань, необхідних для ефективного управління підприємством щодо вирішення потенційних проблем та можливості їх прогнозування.

З огляду на світові тенденції вітчизняні менеджери повинні втілювати у життєві реалії вже сьогодні нові управлінські технології та інші прогресивні підходи до прийняття управлінських рішень. При цьому результативну діяльність підприємства можна забезпечити за рахунок впровадження системи адміністративного менеджменту, яка призначена спростити процес управління, підвищуючи якісні показники роботи, що дає змогу без істотних вкладень в модернізацію виробництва знизити собівартість продукції, ліквідувати брак і забезпечити довгострокову конкурентоспроможність [1].

Особливості управління підприємствами, його сутність, теоретичні та практичні аспекти міститься в наукових працях таких авторів як М. Войнаренко [2], О. Замазій [3], О. Лозовський [4], М. Новікова [5], Т. Світлична [6], Ф. Тейлор [7], А. Файоль [8] та ін. Водночас потребують подальшого вивчення питання практичної побудови ефективної системи адміністративного менеджменту як дієвого інструмента управління підприємством, дослідження його особливостей і практичних принципів реалізації за сучасних умов.

Метою статті є дослідження поняття, принципів і функцій формування ефективної системи бізнес-адміністрування за сучасних умов господарювання.

Результати дослідження

Концептуально система управління є сукупністю відповідних наукових знань щодо керування різними об'єктами (людиною, колективом, підприємством) задля досягнення поставлених цілей. При

цьому застосовуються певні принципи та механізми прийняття рішень, процеси трансформації інформації, планування, мотивації та стимулювання.

Відповідно система управління – це упорядкована сукупність взаємозв'язаних елементів, які відрізняються функціональними цілями, діють автономно, але спрямовані на досягнення загальної мети. Система організаційно закріплює певні функції за структурними одиницями, працівниками, а також регламентує потоки інформації в системі управління [9].

Основними елементами системи управління підприємством є:

- процеси, які необхідні для досягнення цілей підприємства;
- організаційна структура з відповідним розподілом повноважень і відповідальності у системі;
- ресурси, які необхідні для адекватної реалізації процесів;
- канали обміну інформацією в системі.

Система адміністративного управління може стати основою ефективного управління для будь-якого підприємства, значно спрощуючи процеси управління, дозволяючи підвищити довгострокову конкурентоспроможність та ефективність діяльності в цілому.

Адміністративний менеджмент є одним із напрямків сучасного менеджменту, в основі якого – адміністративно-розпорядницькі форми управління. Адміністративний менеджмент характеризується високим рівнем структурованості відносин, що передбачає розробку та прийняття управлінських рішень на основі чіткого розподілу повноважень і відповідальності між виконавцями. Значна увага приділяється контролю за виконанням завдань, що здійснюється за чіткими правилами, процедурами та інструкціями.

Одним із засновників теорії адміністративного менеджменту є А. Файоль. Адміністрування, на його думку, є основою управління, яке включає шість основних груп операцій управлінської діяльності [8]:

- технічну та технологічну (виробництво та переробка);
- комерційну (закупівля, продаж, обмін);
- фінансову (залучення капіталу і ефективне управління ним);
- охоронну (охорона власності та фізичних осіб);
- облікову (інвентаризація, облік, калькулювання, статистика);
- адміністративну (передбачення, організація, координування та контроль).

В ринкових умовах господарювання адміністративний менеджмент трансформується у бізнес-адміністрування, що орієнтується на сферу підприємницької діяльності та спрямовано на отримання прибутку, і може стати ефективним механізмом успішного функціонування підприємства за умов нестабільного конкурентного бізнес-середовища. Бізнес-адміністрування має внутрішньоорганізаційний характер і концентрується на впорядкуванні відносин в середині організації з метою досягнення визначених цілей.

Концепція адміністративного менеджменту неодноразово критикувалась як практиками, так і теоретиками за відсутність гнучкості та мобільності, які є необхідними для ефективного господарювання та розвитку підприємства за сучасних умов.

Водночас проф. М. П. Войнаренко зазначає: «Термін «бізнес-адміністрування» складається з двох понять, які, на перший погляд, не можуть бути поєднаними у процесі функціонування суб'єктів господарювання в ринкових умовах. Бізнес, якщо його розглядати як підприємництво – це економічна діяльність суб'єкта в умовах ринку, що приносить дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. Адміністрування – це термін, який поширюється на управління державними установами, або для позначення процесів керування діяльністю апарата управління підприємства передбачає чітку організацію процесів та контроль. Але бізнес є поняттям більш широким і багатогранним ніж підприємництво. Бізнес характеризує сферу діяльності суб'єкта господарювання і його економічні інтереси (промисловий, торговельний, сільськогосподарський, фінансовий, банківський, сфера послуг), величину та обсяг діяльності (дрібний, великий, середній). Бізнес-адміністрування – це діяльність, спрямована на системний підхід, та узгодженої організації всіх процесів господарської діяльності та аспектів функціонування підприємства з метою задоволення потреб споживачів та дотримання високих темпів зростання обсягів реалізації, формування та дотримання позитивного іміджу підприємства, ефективного використання всіх видів ресурсів, взаємодії з громадськими, профспілковими та державними установами, забезпечення мотивації удосконалення професійності та умов для кар'єрного зростання працівників в процесі досягнення цілей діяльності організації та зростання вартості компанії» [2].

Як принципи бізнес-адміністрування проф. М. П. Войнаренко виокремлює системність; процесний підхід; розмежування функцій і повноважень; оперативність; можливість оцінки і контролюваність параметрів діяльності всіх учасників; орієнтація на зміну конкурентного середовища і розвиток технологій [2].

За сучасних умов побудова ефективної системи бізнес-адміністрування на підприємстві має орієнтуватись на [4]:

1) ощадливе виробництво (виявлення та виключення з процесу всіх зайвих матеріальних ресурсів, дій та операцій, які прямо не беруть участь у створенні нової споживчої вартості, а тільки завдають шкоди, збільшуючи собівартість продукції);

2) планування ресурсів (стає більш ефективним під час використання автоматизованої системи управління підприємством (АСУП), яка є інформаційною системою, що створена для обробки господарських операцій (бізнес-процесів), що сприяє збільшенню конкурентних переваг);

3) «процесний підхід» (спрямований на зміну наявної на підприємствах адміністративної системи менеджменту з метою розмежування всіх процесів виробництва товарів і послуг);

4) сертифікацію систем управління підприємством за міжнародними стандартами.

Практичне застосування принципів бізнес-адміністрування є актуальним для вітчизняних підприємств за сучасних умов господарювання. Ефективна система бізнес-адміністрування дозволяє оптимально використовувати всі ресурси підприємства, реалізуючи свої стратегічні завдання, своєчасно виявляючи та реагуючи на потенційні загрози середовища господарювання.

Для ефективного управління функції бізнес-адміністрування повинні представляти цілісну та цілеспрямовану систему впливу та контролю. Основною функцією, яку вперше виокремив А. Файоль, є адміністративна.

На сучасному етапі наукових досліджень до основних найбільш вагомих функцій бізнес-адміністрування науковці відносять організаційну, управлінську, контрольну, проектувальну та виконавчу функції [10].

Організаційна функція спрямована на впорядкування та підтримання раціональної структури з метою раціональної та збалансованої діяльності підрозділів організації.

Управлінська функція зорієнтована насамперед на досягнення поставленої мети, забезпечення сталого функціонування та розвитку організації.

Контрольна функція передбачає кількісну і якісну оцінку, а також облік результатів діяльності організації та виступає зворотнім зв'язком, оскільки за результатами контролю здійснюється корегування раніше прийнятих рішень, планів, а також норм і нормативів.

Проектувальна функція передбачає визначення напрямів розвитку організації, здійснення цілеспрямованої послідовності дій щодо синтезу систем або окремих її складових.

Виконавча функція – забезпечення ефективного виконання завдань діяльності, які спрямовані на реалізацію визначених цілей та поставленої мети.

Реалізація зазначених завдань і запропонованих функцій адміністративного менеджменту дає змогу формувати і реформувати організацію, супроводжувати її функціонування, контролювати її діяльність. Основну роль при реалізації функцій адміністративного менеджменту відіграє застосування ефективної системи методів розробки, ухвалення та реалізації змісту адміністративних операцій [10].

Висновки

Підсумовуючи, можна зазначити, що бізнес-адміністрування – це мистецтво управління підприємством, що передбачає професійне здійснення управлінської діяльності через чітку систему структурованих внутріорганізаційних відносин, які будуються на засадах ієрархії, чіткого розподілу завдань і контролю за їх виконанням, з використанням сукупності принципів, функцій і методів управління.

Будь-яка система потребує адміністративного втручання. Відповідно бізнес-адміністрування при вмілому використанні відповідних інструментів впливу та контролю є ефективним механізмом успішного функціонування підприємства за умов нестабільного конкурентного бізнес-середовища.

На практиці доцільно використовувати різні методи управлінського впливу у їх поєднанні та взаємозв'язку, що дозволяє створювати та використовувати сприятливі умови реалізації потенційних можливостей керованої системи, досягати визначених цілей підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крупельницька І.Г. Теоретичні аспекти бізнес-адміністрування як складової системи управління підприємством / Крупельницька І.Г., Євась Т.В., Жукова О.А. // Приазовський економічний вісник Випуск 3(03). – 2017. – С. 50-53.
2. Войнаренко М. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах за умов мінливого конкурентного середовища / М. Войнаренко, О. Костюк // Економіка: реалії часу. – 2013. – № 4(9). – С. 49-51.
3. Замазій О. Місце бізнес-адміністрування в системі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства / О. Замазій // Вісник ЖДТУ. – 2013. – № 1(63). – С. 243-245.
4. Лозовський О. Основні аспекти побудови ефективної системи адміністративного менеджменту [Електронний ресурс] / О. Лозовський, С. Шарчук. – Режим доступу : <http://nauka.zinet.info/23/sharchuk.php>
5. Новікова М. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент і адміністрування (адміністративний менеджмент)» (для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент) / М. Новікова. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – 98 с.
6. Світлична Т. Теоретичні аспекти бізнес-адміністрування та його зв'язку з управлінням ризиками діяльності підприємств / Т. Світлична // Молодий вчений. – 2014. – № 11(14). – С. 101-104.
7. Тейлор Ф. У. Принципи научного менеджмента / Тейлор Ф. У. : [пер. с англ.] – М. : Контроллінг, 1991. – 104 с.
8. Управление – это наука и искусство / А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тейлор, Г. Форд. – М., 1992. – 351 с.
9. Осовська Г.В. Управління трудовими ресурсами : навч. посібник / Осовська Г. В., Крушеницька О. В. – К. : Кондор, 2008. – 224 с.
10. Велешук С. С. Концептуальні підходи до визначення функцій та класифікації методів адміністративного менеджменту / Велешук С. С // Ефективна економіка. – 2013. – № 4.

Прычепя Ірина Валеріївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: prychepa.iryna@gmail.com.

Шмунь Яна Юріївна — студентка групи МБА - 18 Мі, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shmyn69@gmail.com.

Pruchepa Iryna V. – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: prychepa@gmail.com.

Shmun Yana. U. - student of the MBA-18mi group, faculty of management and information security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shmyn69@gmail.com.